

IV. évfolyam, 85. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre - - - - 12 korona
Félévre - - - - 6 korona
Negyedévre - - - 3 korona
Egyes szám ára - 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtök reggel.

HATÁRŐR

== UJVIDÉK, 1908. ==
október 22. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. sz.,
ahová a lap szellemi és anyagi
szét illető közlemények intézendők
Ilyen közleményeket és megkeresé-
seket lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Városi ügyek.

Nem a legközelebbi jövő nagyobb szabású terveivel és létesítendő alkotásaival óhajtunk ezuttal foglalkozni, hanem a városnak megszokott, részben apró-cseprő dolgaival, melyek az új pénzügyi év előtt érdeklik az embereket. Jóformán a költségvetési vitához fűzve jelen mondanivalónkat, tartóznunk fogunk a költségvetési elég beható vitának aratása után, hogy amit a felszólalók kellő figyelemre nem méltattak és elhanyagáltak, azt marokra szedjük és összekötögessük nagyobb okulás céljából.

Kezdem a végén, a költségelőirányzat esztanóján, vagyis a *pótadón*.

Általános felfogás, hogy a mérsékelt magasságú községi pótadó a fokmérője a jól vezetett városi háztartás normális mivoltának. A hol kevés a pótadó, ott rendezett gazdasági és pénzügyi viszonyokra szokás következtetni. Valóban a költségvetés mérlege, azaz a kiadások és bevételek viszonya, a háztartásbeli egyensúly, mely leginkább a pótadóban fejeződik ki, a városi gazdálkodás jellemét meglehetősen hiven tükrözteti vissza és illusztrálja.

Községi pótadónk dolgában jogos panaszra nem igen van okunk. Sokkal kevesebb az nálunk, mint a legtöbb magyarországi városé. Azonkívül ellenszolgáltatás fejében sok mindent kapunk a várostól. Jóravaló közigazgatás intézi a város ügyeit, a közbiztonsági szolgálat a legteljesebb elismerést érdemli, kulturális célokra a város összes szükségleteinek 13 százalékát áldozza. Ide járul még a közvilágítás tetemes költsége, az utcakövezésre fordított kiadás stb. Nem is szólok a foganatba vett nagy mértékű beruházásokról, melyeknek terhét szintén a pótadóból fedezik.

Ilyenformán tulságos nagynak nem lehet mondani a mi 65 percents községi pótadónkat. Ámde a város vezetői és különösen a törvényhatóság egyeteme elvülhetetlen dicsőséget szerez magának, ha a módját megtalálja annak, miként lehet csökkenteni a polgárság eme terhét még észszerűbb takarékoskodással, intenzívebb gazdálkodással.

Példaképen lebegjen szemök előtt Temesvár példája, melynek pótadója 30 százalék. Idővel, évek multán legalább, ezt az állapotot igyekezzenek elérni az ujvidéki városatyák és a tanács.

A pótadónk az ideihez mérten nem emelkedett. Ez a valóság. Ezt meg kell állapítani, valamint azt is, hogy az 1906. évihez hasonlítva, 19 százalékos esökkenést mutat.

Alig ha nem jelentékeny tényezője ennek a kedvező alakulásnak az a körülmény, hogy Ujvidék a *városi javadalmakat* és a *regále jövedelmet* saját házi kezelésébe vette át. Végleges ítéletet az átvétel előnyéről még korai volna mondani. A jelen év eredményei minden széppel és jóval kecségetnek. Egy-két év tapasztalatai szükségesek, hogy megállapodott vélemény képződjék. A jövő évi költségvetés maga nem nyújt elég biztos alapot a tárgyilagosságot megalkotására, hiszen az előirányzat hozzávetőleges számadatokat szolgáltat. A zárószámadások összegei tekinthetők majdan megbízható adatokul.

Hogy a városi és regále jövedelmek házi kezelésének rentabilitása, vagy ennek ellenkezője már a számvetési kimutatásokból is minél szembeszökőbb legyen, a bevételek és szükségletek adatainak olyan alakját tartom alkalmazabbnak, melyet a jövő évi budget tervezet elének tár. A szeptemberi közgyűlés néhány szónokával ellenkezően azt vitatom, hogy a jelen esetben a regále költségeknek egy helyen való csoportosítása, a hol az átmeneti kiadások és beruházások egymás mellett szerepelnek, világosabb képet nyújt a jövedelmezőségről, mintha az átmeneti kiadások külön volnának feltüntetve, elválasztva a regále üzem beruházásaitól.

A millió felül levő kiadásoknak mintegy harmadrészt a fizetések veszik igénybe. A városnak 274 havidíjas fizetett tisztviselője és állandó alkalmazottja van.

Ilyen nagy közigazgatási és kezelői apparátus felel meg tehát Ujvidék kormányzati igényeinek. A magas összeg, mely az alkalmazottak ellátására szükséges, nem tölthet el senkit aggodalommal, hogy talán bőven költségekünk a személyi kiadásokra.

Hosszasan lehetne afölött folytatni eszmecserét, hogy mi szükségesebb és fontosabb tényező a város háztartásában: a fizetésekre szánt nagy kiadások, vagy a beruházások. Sokan, a mennyire a közvéleményt ismerjük, egészen improduktív dolognak és kerülendőnek tartják, hogy a mi városunk alkalmazott-

jainak fizetésére jókora összeget fordítson.

Igaz, minden felesleges kiadást meg kell szüntetni. A fizetéseknel is takarékoskodni kell, de az is tény, hogy a személyi kiadások sem egészen improduktív természetűek. Közvetlenül nem anyagi hasznot hajtanak a fizetések, de annak inkább erkölcsi értelemben jelentik a produktivitás előmozdítását. A tisztviselők, sőt a város minden legkisebb alkalmazottja a kormányzat gépezetének kezelői, az a morális erő, mely a város lelki életét működésre indítja és irányozza, rendben tartja.

A személyi járandóságok folyóvátétele egyik legjobb mód és eszköz arra, hogy a közvagyon forrásai a lakosság minden része felé kifelé áradjanak és mindenkihez utat találjanak, aki pénzkereső munkával foglalkozik.

A városi ügyek sorából még csupán a *köztisztaságról* és evvel kapcsolatban az *utak és mocsarak feltöltéséről* akarok megemlékezni.

A város jelentékeny összeget áldoz az utcák tisztán való tartására, de még mindig nem volt elérhető az sem, hogy makadám utcai nyáron át porosak ne legyenek és a levegőben vastagon kavargó porral és piszokkal az emberek egészségét a legkiválóbb mértékben ne veszélyeztessék. Bizonyára elégtelen az öntözés ezeken a helyeken. Tudjuk, hogy a locsolásra való vizet a sétatéri tóból, tehát a makadám utakhoz messzire eső helyről kell szállítani. Ilyen nagy távolságokra elégtelenek öntöző gépeink és az idő maga is. Talán úgy lehetne ezen a nyomorúságon segíteni, hogy az öntöző kocsik mindig az illető utcák alkalmas kutjából merítsék a vizet, ahol a locsolást végzik. A szivattyúzásra egy-egy saját hidrofór segítségét vehetnék alkalmazásba.

Az utcák víztelenítésének és feltöltésének szükségleteire, valamint mocsarak kiszáritására évek hosszú során át állandóan néhány ezer korona szerepel a költségvetésekben és a zárószámadásokban. Megfoghatatlan dolog mégis, hogy a városnak a középpont szomszédságában levő utcái, pl. minő a Vörösmarty-utca és a közös kaszárnya egész környéke ősztől kezdve tavaszig szinte hozzá nem férhető nem csupán kocsik számára, de az emberek számára is a járhatatlan sár és pocsolya következtében

BOGDÁNY és TÁRSA

UJVIDÉK,
Tökölly Imre-utca 11. sz.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat. Telefon 219.

Főtelep: Budapest, VI., Dalnok-utca 12. Telefon (Interurban) 988.

MENYASSZONYI KELENGYE

finom vászon és fehérnemű szükségleténél sziveskedjék KRÓN KÁROLY FIA vászon és fehérnemű áruházához UJVIDÉKEN alapítva 1860-ban fordulni, ahol minták és költségvetések szívesen állnak rendelkezésére.

Megnyugvással vette tudomásul a „Határőr“ mult számából a közönség azt az értesítést, hogy a városi hatóság kiterjesztette figyelmét a gázgyár, a selyemgyár és a fatelepek közötti kisebb Limánokra is és szintén el van szánva arra, hogy ezeket a bűzhődöt, miazmás helyeket végkép eltünteti. Ugy emlékszünk, hogy a szeptemberi közgyűlés egyik felszólalója sürgette ezeknek az egészségtelen helyeknek a feltöltését. Örvedetes dolog, hogy a cselekvés ideje oly gyorsan elérkezett.

Az ujonnan átalakított *közbághid környékének* rendezését és egészségessé tételét kívánom végezetül szóvá tenni. A hétfői közgyűlés elhatározta, hogy feltöltéseket eszközöltet magán ezen a telepen. Az ülésen jelenlevők között azonban senkinek sem jutott eszébe, hogy a vágóhid környéke is rendezésre szorul. Vagy lehet-e túrni azt, hogy a teleptől 100—200 lépésre köröskörül a gyepmester kocsiainak lerakódó helye legyen a köztisztaság legnagyobb dicsőségére.

Befejezem tarlózásomat. Sok különféle természetű dolgról irtam egy lélekzet alatt. De az természetes, hogy a költségvetési tárgyalás késői visszhangja gyanánt mindennemű tárgy és anyag kínálkozik az összegyűjtésre és megbeszélésre.

Rendkívüli közgyűlés.

Vár. törvényhatóságunk e hó 19-én Dr. Balla Aladár főispán elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott. Napirenden két eléggé fontos — kulturális és pénzügyi érdekbe vágó — tárgy állott, a biz. tagok pedig legnagyobb részben távollétükkel tündököltek. Valóban elszomorító, hogy csak 14 — mond tizenegy biz. tag akadt, akiket a közügy iránti érdeklődés, megbízók iránt tartozó kötelességtudatuk hozott a közgyűlési terembe. Ez a közömbösség, a közügyekkel való nem törődés nemcsak megbotránkozató, de egyenesen bűnös mulasztás, mert a polgárság a városatya megtisztelő állásába helyezett polgártársától minden kétséget kizáró joggal nem csak elvárhatja, de megköveteli, hogy legalább a közgyűlésekre járjanak el megbízottjaik pontosan és szorgalmasan s ne sajnálják azt a néhány órát, amit úgy is csak kényszerrel kellene megbizók, a közügy érdekében áldozni. Megfoghatatlan a közömbösség ily nagy foka mellett, miért pályáznak és tülekednek oly sokan, mikor biz. tagválasztásra kerül a sor, miért oly nagy ilyenkor a jelöltek száma, ha nincs meg bennük az erős feltevés, ambíció és szándék, eleget is tenni a vállalt kötelességnek. Mert igaz, hogy szépek a

jogok, melyek a városatya tisztével járnak, de e jogok gyakorlására csak az vállalkozók, aki a jogokkal járó kötelességeknek is akar és tud megfelelni. A közgyűlés különben nyugodt és a jelen voltak érdeklődésétől kísért lefolyású volt.

A napirend 1. pontjával Profuma Béla alpolgármester ismerteti a gazdasági bizottság véleményes jelentését és a tanács javaslatát az új gimnáziumhoz szükséges telkek megszerzése tárgyában. Egyfelől az új gimnáziumi épület telkének kiegészítésére 708 □-ól, másfelől a futaki és magyar utcából új utca nyitására szükséges 3 házteleknek *kisajátítás* útján leendő megszerzése névszerinti szavazás útján egyhangulag elfogadtatik, egyúttal a kisajátítási jognak a kereskedelemügyi miniszternél leendő kérelmezése határozatlik.

A napirend 2. pontját a közbághidnál szükséges póttépitkezések képezték. Orbán Ignác műszaki tanácsos ismerteti egy gazdasági, mint az építést ellenőrző bizottságok javaslatát alapján a tanács javaslatát. E szerint a tvh. bizottság tudomásul veszi, hogy a vár. tanács a tvh. bizottság által engedélyezett közbághid munkálatokon felül az építkezés folyama alatt az üzem fenntartására 1439 k. 14 f. költséggel, a Ferenc csatorna társulattól átvett területtel megnagyobbított vágóhídi telep feltöltése 8859 k. 48 f., a közbághid épületek földszinti magasságának 50 emel való emelése céljából 4000 korona költséggel pótmunkálatokat rendelt el; továbbá tudomásul veszi a tvh. bizottság, hogy a vár. tanács a közbághidnál a jéggyártás céljaira artézi kut. építését rendelte meg. Ezenfelül szükségesnek állapított meg a toronyépület átalakítása, szénraktár és fűskamrák létesítése, disznóól átalakítása és bővítése. aprómarha-istálló kijavítása, kocsiszin, trágyagödör, árnyékszékek létesítése, nagystálló átalakítása, szolgálakás javítása, kerítések építése, csatornák helyreállítása, vízvezeték kiegészítése, a régi kut helyreállítása. A tanács egyúttal elfogadásra ajánlja Pekló Béla, a közbághid építési munkálatok vállalkozójának ajánlatát — mely szerint a mérnöki hivatal által összeállított költségvetés egységáraiból 5% enged — de a vízvezetési és kutjavítási munkálatok biztosítása iránti intézkedésre felhatalmazást kér. Tekintettel arra, hogy a felsorolt munkálatok költsége 36,734 k. 97 f., a Nicholson alapvállalata pedig 120,960 k., Pekló Béla alapvállalata 27,278 k. 86 f., a tvh. bizottság által a lakóépületeken elrendelt módosítások többköltsége 3934 k. 39 f., a jéggyár költsége 15.000 k., végül az időközi kamatok, bélyeg és kölcsönbeszerzési költségek összege 8580 k. 08 f., mely kiadásokkal szemben fedezetül szolgál a 400,000 k. beruházási kölcsönből 150,000 k., továbbá ennek kamataiból 11,147 k. 12 f., a javadalmi hivatal bérlői által az építési alapra befizetett 15,846 k. 60 f. és térítmény címén 5,250 k., a hiány tehát 30,243 k. 88., melylyel szemben a 3.670,000

k. beruházási kölcsön tárgyalásánál 35,000 k. irányoztatott elő — ezen nagyobb beruházási kölcsön fölvételéig a hiány fedezetül az 1,000,000 k. kölcsönből kerekén 30.000 k. engedélyezendő. A közbághid udvarán létesítendő kocsit és gyalogut burkolatokat illetőleg e munkálatok a javadalmi bevételek terhére évi törlesztés mellett létesíttessenek, még pedig a keramit kocsit burkolat a magyar keramiai gyár rtggal kötendő szerződés alapján 25 évi törlesztéssel és az aszfalt gyalogjáró burkolat a magyar aszfalt rtggal kötött szerződés alapján 10 évi törlesztéssel.

Dr. Kubinyi Károly meglepetését fejezi ki a forma felett, melyen a tanács javaslata előterjesztetik, hogy t. i. a tanács *elrendeli*, elrendeli azt, amit a közgyűlésnek kellene megszavazni. Az előadmányból — ugymond a továbbiak során — nem lehet eléggé tájékozódni, nevezetesen valjon tényleg szükségessé-e a felsorolt munkák. Minthogy ezeknek szükségességét nem látja eléggé kimutatva s nem tud eléggé tájékozódni, a maga részéről nem szavazza meg a pótmunkákat. Minthogy pedig a törvényhatóság határozata alapján kisebb munkáknál is árlejtés irandó ki, kifogásolja, hogy e pótmunkák más vállalkozó meghallgatása nélkül Pekló Bélának adassanak ki csak azért, mert a főmunka az övé; ha tehát a pótmunkák el is határozatnak, okvetlenül árlejtés kiírását kívánja.

Profuma Béla alpolgármester érti, hogy felszólaló nem tudja egyszerű felolvasás után megérteni az előadottakat, de ez nem ok arra, hogy a különben sürgős munkálatok halasztást szenvedjenek. A kifogásolt *elrendeli* kifejezést tévedésnek, vagy rosszul hallott kifejezésnek mondja, mert a tanács nem rendeli el, nem rendelte el, hanem a tvh. bizottság engedélyét kéri a munkák elrendelésére. Minthogy a közgyűlési meghívó a tárgysorozattal együtt 48 órával előbb küldetik szét, elég alkalom és ideje nyilik az érdeklődő biz. tagoknak arra, hogy az előadónál, vagy a jegyzői hivatalban a szükséges tájékozódást előzetesen megszerezzék, de ettől eltekintve utal arra, hogy e tárgy kimerítően tárgyalva lett a szakbizottságokban, hogy a bizottságok a helyszínen is két ízben tárgyaltak, tehát a tárgy előkészítése ellen nem tehető kifogás. Az árlejtést illetőleg kijelenti, hogy törvény és szabályrendelet szerint minden, még kisebb munkára is megtörténik rendszerint az árlejtés kiírása, minthogy azonban jelenleg a sürgősség esete áll fön s a pótmunkák összefüggésben vannak az alapvállalattal, kéri, hogy a tvh. bizottság eltekintsen az árlejtéstől és a tanács javaslatát változatlanul elfogadja.

Dr. Kubinyit a válasz nem elégti ki s mert a 35,000 k. nagy fontosságú dolog, a 48 órát is kevésnek tartja arra a tájékozódásra, hogy hozzá lehessen szólni. Részletes költségvetést, valóságos tervet, hogy mi készült s mi akar készülni, nem lát. Tapasztalásból tudva, hogy a szakbizottságok mily gyéren látogattanak,

Olcsó és megbízható bevásárlási forrás!

Ajánlja dusan felszerelt raktárát, arany, ezüst-ékszerek, órákban és china-ezüstben. — Elvállal e szakmába vágó minden munkákat. Minden nála vásárolt javított óráért 1 évi jótállás.

TAUSCH JÁNOS

arany, ezüstműves, ékszerész és órás. Ujvidék, Kossuth Lajos-utca 10. (fő-utca)

a Szerb keresztény.

keveset lehet azokra adni, nem lehet azokban megbizni annál kevésbé, mert a szakértők sem járnak el a bizottságokba. Ragaszkodik előbbi kijelentéséhez és kellő előkészület és tervek mellett újbóli tárgyalást kíván s ha sürgős is a jelen tárgy, rövid lejáratu árlejtést kíván a olyant, melyre csak újvidéki vállalkozók bocsátatnak. Miután Profuma Béla a 30.000 k. munkákra még egyszer reflektálva, azt a felvilágosítást adja, hogy Pékó Béla vállalatát csak 8000 k. erejéig terjedő, az alapmunkálatokkal kapcsolatos pótmunkákra szól, elnöklő főispán Dr. Szlezák főügyésznek adja a szót, aki tekintettel arra, hogy fontos közérdekről van szó és a sürgösség esete is fenáll, indítványozza, hogy az 1886. é. 21. tc. 9. §. b. pontja értelmében a határozat felebbrzésre való tekintet nélkül kívül végrehajtsák. Elnöklő főispán ezután a szavazást rendelve el, a nagy többség 2 szavazat ellenében a tanács javaslatát fogadja el s ezt mondja ki elnöklő főispán határozatkép, mi ellen Dr. Kubinyi felebbrzést jelent be.

Ezzel a napirend ki levén merítve, a jegyzőkönyv hitelesítésére e hó 21-re elnöklő főispán Bozsénik Béla, Dr. Kubinyi Károly és Geiszler József biz. tagokat kéri fel.

HIREK.

Személyi hír. Dr. Balla Aladár főispán e hó 21-én a reggeli gyorsvonattal Budapestre utazott, jelentést tenni a jelenleg aktuális és nagyfontosságú állampolitikai helyzetről.

Időjárásunk hirtelen megváltozott, télire fordult. Vasárnap még késő este is oly meleg volt, hogy a nyári, könnyű ruha járta még s egy kabát elég volt. Hétfőre a hőmérő hirtelen leszállott 3 fokra, kedden meg már egész délelőtt hópelyhek szállingóztak 1 és fél fok mellett s nemcsak a téli ruhákra került a sor, hanem a tüzelőanyagokra is és sok helyen egész komolyan megkezdődött a fűtés.

Katonai felülvizsgálat. Péterváradon e hó 19-én tartatott meg a havonta szokásos katonai felülvizsgálat s azon mint polgári elnök Dr. Balla Aladár főispán vett részt.

A konzervgyár felszámolás alatt. Az újvidéki konzervgyár alig 2 két évi fenállása után mint részvénytársaság feloszlani és felszámolni kénytelen. A f. hó 18-án tartott rendkívüli közgyűlés tudomásul vette, illetve elfogadta az előterjesztett mérleget, mely szerint a gyár cselekvő vagyona 83,341 k. 25 f., ezzel szemben a passzívák 126,163 k. 43 f., a veszteség tehát 42,822 k. 18 f. A közgyűlés egyben megadta a felmentvényt, elhatározta a felszámolást és a felszámoló bizottság tagjává Kron Károly elnökle alatt Dr. Gál Ödön, Dr. Königstädler Ottó, Rainer Simon és Hajós Miksa választották. Határozatba ment végül az is, hogy a részvénytársaság a gyárat magán vállalatnak adja bérbe.

Eskütvő. Szőke Kálmán bródi államvasuti tanító e hó 20-án vezette oltárhoz özv. Obermüller Ferencné kedves leányát, Stefánia kisasszonyt.

Művészhangverseny. A f. hó 17-én a Mayer vígadóban tartott Ferrari és Ussai-Rossi hangverseny igen szépen sikerült. Cav. Ferrari D'Albaredo kiváló tenorista, ki a Verdi, Wagner s más mesterek legkiválóbb operáinak áriáit könnyedséggel, kellemes pianókkal, majd bravuros fortékkal énekelte. Gyönyörködtünk a lány pianókban és bántuk hangja hatalmának erejét, kitartását. Méltó társa volt G. Ussai-Rossi, ki Schumann, Schubert s mások dalait adta elő nagy tetszésnyilvánítások

között. A szép számmal megjelent közönség zajos tapsal jutalmazta az egyes számokat és többször kihívta a művészeket. Végre kiválóan kiemelendő Sonnenfeldné urasszony precíz és diskrét zongorakiséréte.

Változás a helybeli áll. polg. leányiskola intézetében. Az áll. polg. leányiskola igazgatósága arról értesíti a közönséget, hogy a nagym. vall.- és közoktatásügyi miniszterium az intézet *kézimunka tanfolyamát beszüntette*. A beszüntetés oka, hogy a miniszterium minden áldozatkészsége s a kézimunka tanfolyamának tavali reformálása dacára, a tanfolyamot évről-évre kevesebb látogatták, az idei tanévben pedig csak 5-en iratkoztak be abba. Ez okból helyettesített át Kürthy Mária, a kézimunka tanfolyam vezetője is a szarvasi áll. polg. leányiskolához. A beiratkozottak nyugtáik beszolgáltatása ellenében befizetett tandijaikat az igazgatói irodában bármikor a délelőtti folyamán visszakaphatják.

A boritaladó eltörlése. A magyar szőlősgazdák országos egyesülete e hó 21-én Budapesten a Tattersaal nagy csarnokában tartandó orsz. tiltakozó gyűlésre hívta össze hazánk összes bortermelőit, borkereskedőit, vendéglőseit és egyáltalán mindazokat, akik a szőlő- és borgazdasággal közvetlenül, vagy közvetve foglalkoznak, annak ügye — mint országos közügy — iránt is érdeklődéssel viseltetnek. Újvidék város bortermelők egylete e felhívás alapján szintén elhatározta, hogy a tiltakozó gyűlésen résztvesz és e hó 20-án este Ivkovits Miklós, Resch Miklós, Findeisen Gusztáv és Markovits Arkádia vezetése alatt 80 szőlősgazda utazott fel Budapestre; utazásuk programjába felvették a kertészeti intézet és az orsz. mintapince megtekintését is. Magyarország 4 millió lakosságának érdeke forog kockán és követeli, hogy a boritaladó, mely a borászat szabad térfoglalásának súlyos bilincset képezi, eltörlőttessék. A borárak mai nap 20—18, néhol 12 koronára süllyedtek, míg ezzel szemben pd. nálunk Újvidéken a boritaladó 15 koronára rug; a magyar szőlősgazdaság rohamosan halad a válság felé, a szőlő- és borgazdasággal foglalkozók pedig kétségbeesve tekintenek a jövőre és most egyesült erővel törekcsenek arra, hogy hazánk egyik legfontosabb közgazdasági ágának, a szőlészetnek fokozatos hanyatlását megakadályozzák.

Tűz. E hó 18-án vasárnap esti 10 óra után a honvéd tiszti étkező konyhájában tűz ütött ki, melyet a házvezetőnő szerencsére idejekorán észrevett, az önk. tűzoltóknak telefon utján értesített és nyomban megjelent éjjeli őrsége pedig csakhamar eloltott. A kony-

hából kivezető kémény fagerendák közé levén építve, ezek tüzet fogtak és a mennyezet nádja is meggyuladván, lángolva égni kezdett.

Kitüntetett táblal elnök. A király *Seyfried* József szegedi kir. ítélőtáblai elnöknek, saját kérésére történt nyugdíjaztatása alkalmából, sok évi bírósági szolgálata alatt szerzett kiváló érdemei elismeréséül a II. oszt. vaskoronarendet adományozta.

A zombori Rákóczi-szobor. Mult évben a Bács-Bodrog-megyei Irodalmi Társaság kezdeményezése folytán Rákóczi szoborbizottság alakult Zomborban, mely a gyűjtést legott megkezdte és országszerte szép eredménnyel folytatta. E napokban a szoborbizottság ülést tartott, amelyen Vértesi Károly szoborbizottsági elnök beszámolt az eddigi eredményről. A Vujevits Alajos szoborbizottsági pénztárnok által összeállított és részletezett számadásból kitűnik, hogy az 1260 korona 16 fillért kitevő kiadáson felül 10.898 kor. 76 fillér és ennek takarékpénztári kamata áll már tisztán a szoborbizottság rendelkezésére s így a szobor ügye már is biztosítva van, de azért a bizottságot tovább folytatja a gyűjtést, hogy Zombornak legalább is még egy olyan szobra legyen, mint az igen jól sikerült Schweidel-szobor. A bizottság azt is határozta, hogy a kibocsátott, számozott gyűjtőleveket, melyek eddigelé még vissza nem érkeztek, bekívánja, hogy ezáltal is emlékeztetve legyenek az adakozók, akik még be nem küldötték a szoborra szánt adományaikat. A téli hónapokban egy jövedelmező közvacsorát is terveznek.

Legfinomabb csemege-különlegességek, folytonos újdonságok *Wagner* testvéreknél Újvidéken.

Nyilt-tér.

NESTLÉ
GYERMEKESZTJE
CSECSEMŐK LABBACÓZÓK
GYOMORBÁJOSOK RÉSZÉRE.
A LEGJOBB ALPESITET TARTALMAZTA
Egydoboz ára 1 kor. 80 fill. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, ugyanolyan ismertető iratok ingyen.

Amikor az őszi szél végigsüvít a tarlón,

különösen, ha óra hosszat kell ott lennie az embernek, észre sem veszi, már hurutja van. Ilyenkor mindig kéznél kell lennie Fay valódi szodeni ásványpasztillájának, hogy a hurutot mindjárt föllépésekor kényelmesen és a foglalkozás magzavarása nélkül le lehessen győzni. Fay valódi szodeniének, biztos hatása következtében, világhíre van és manapság sok-sok ezer ember számára nélkülözhetetlen. Ára csekély: **egy skatulya 1 k. 25 fillér és minden gyógyszerárban, drogeriában vagy ásványvízkereskedésben kapható.** Vigyázzon, kérem, hogy utánzatot ne kapjon.

Vezérképviselő: Ausztria-Magyarországra: W. Th. Guntzert, Wien, IV. Gr. Neugasse, 17.

Főraktár Budapesten: Egger Leó dr. és Egger J., VI. Váci-kürt 17., Kochmeister Frigyes utóda, V. Hold-utca 8., Thalmayer és Seitz, V. Zrínyi-utca 8., Török József, VI. Király-utca 12.

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.
Társaszerkesztő: Zanbauer Ágoston.

Szamárköhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsió használata folytán. Orvosok, bábák és szülők bizonyítják ezt ezer és ezer levélben.

A SCOTT-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

segít azért, mert elsőrangú alkotórészei és az eredeti SCOTT-féle eljárás kiváló szerré teszik, sőt **táperője** is elsőrangú. Már az első adagtól csodálatosan javul az általános egészség.

Egy eredeti tüveg ára 2 K. 50 fillér.

1—4 Kapható minden gyógyszerárban.

ŐSZI ÉS TÉLI UJDONSÁGAINK

meglepő nagy választékban raktárra érkeztek.

LÖWY MÁTYÁS ÉS TÁRSA divatáruháza.

58-100

UJVIDÉKEN, Főtér. „Erzsébet szálloda“ épület

Eladó ház.

Petőfi-utca 74. szám alatt levő házamat szabad kézből eladom.

Bővebb felvilágosítást nyújt ugyanott a háztulajdonosnő: **Velicskovic Zsófia.** i-3

Elegáns külső,

tartalmas bor, finom üdítő iz és zamat jellemzi pezsgőnkét.

KAPHATÓ:

minden előrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben. VI.

Természetes, ezüst üstben mindenkor frissen befőzött kiváló finom

málnaszörpöt

szállít

Gessler Siegfried

csász. és kir. udvari szállító és ő csász. és kir. Fensége József Főherceg kamarai szállítója

Kőbánya.

MÁV 233967/908. szám.

Pályázati hirdetés.

A máv igazgatósága budapest északi főműhelyi szertárban 1908. II. évhartuadában feleslegesként összegyűlt s jelenleg készletben levő különböző ócska fémanyagokat értékesi-

teni óhajtván, ezek eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet.

A vevő köteles a neki eladott mennyiségeket a felszólítás vételétől számítva 14 nap alatt a szertártól okvetlenül átvenni és a szertárból eltávolítani. Az ajánlati árak az anyagoknak az illető szertárban való átadása, illetve átvétele mellett értetnek, vasuti kocsiba való felrakásukról és továbbszállításukról a vevő tartozik gondoskodni. Esetleges csomagolási költségek szintén a vevők által fizetendők.

A pályázni kívánók kéretnek, hogy egy koronás bélyeggel ellátott, sértetlen és lepecsételt borítékban tett ajánlataikat a máv igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában (Andrássy-ut 73.) a következő címmel: „Ajánlat ócska fémanyagok megvételére 233967/908 számhoz“ 1908. október 27. déli 12 óráig benyújtani sziveskedjenek, amikor is azok ugyanott felbontatni és felolvastatni fognak, megjegyezvén, hogy a versenytárgyaláson az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek. Az ajánlatok kizárólag az ezen célra rendelt és az említett anyag- és leltárbeszerzési szakosztálynál egy példányban ingyen kapható úrlapon, ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki. Az ajánlati ár számokkal és szóval irandó be. Az ajánlattevők az ócska anyagok eladására vonatkozó és 122291-96 sz. a. fenálló feltételeket magukra nézve kötelezőknek elismerni és azt 60 f. bélyeggel, saját és két tanu aláírásával ellátva ajánlataikhoz csatolni tartoznak. Ezen feltételek nyomtatványtárunkban példányonként 30 f. megszerzethetők, vidékieknek pedig a nyomtatványtárhoz intézendő írásbeli megkeresésre és az érte járó 30 fillér és 20 filléres postabélyeg beküldése ellenében postán megküldetnek.

Bánatpénzképen a megvenni szándékol anyag értékének 5% az ajánlat benyújtására kitűzött hatánap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban főpénztárunknál leteendő. A bánatpénzt az ajánlattal egy borítékban beküldeni nem szabad, annak letétele azonban az ajánlaton felemlítendő. A bánatpénz letételét igazoló jegy nem csatolandó az ajánlathoz, hanem az ajánlattevő birtokában marad.

Bánatpénz vagy fent idézett aláírt feltét-füzet nélkül, ugy szintén elégtelen bánatpénzzel, nem az előírt úrlapon tett, le nem pecsételt, nem sértetlen borítékban vagy elkésve érkezett és távirati uton tett ajánlatok, valamint olyanok, melyek ezen pályázati hirdetésben foglaltaktól eltérő feltételeket tartalmaznak és melyekben javítások vagy vakarások fordulnak elő, figyelembe vétetni nem fognak. Pótajánlatok egyáltalában nem bocsátatnak tárgyalás alá. Az ajánlattevő ajánlatával, annak benyújtásától számítva négy hétig visszavonhatatlan kötelezettségben marad.

Az ajánlatok tetszés szerinti tételekre és részmenyiségekre is szólhatnak, de a máv igazgatósága is fentartja magának azt a jogot, hogy tetszés szerinti tételeket és részmenyiségeket engedhessen át, melyet ajánló, — ha csak az ellenkezőt ki nem kötötte — elfogadni tartozik. A máv igazgatósága fentartja magának továbbá azt a jogot, hogy az ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlott árakra — szabadon választhasson és hogy végre a cél elérésére másféle intézkedéseket is teheszen.

Budapest, 1908. szept. Az igazgatóság.

Kérem figyelni!

Nem okvetlen szükséges sokat fizetni egy óráért, hogy jól és pontosan járjon, mert

FISCHER M. mű-órásnál Ujvidéken

II. Rákóczy Ferencz-út 20. szám alatt

minden óra pontos javítása, (különleges órák, ismétlő chromometer, chronograf és verősebórák kivételével), csak 90 kr.-ba = (1.80 k.) kerül, ha a szerkezetnek valamelyik része nem hiányzik.

Egy lánchuzamú óra pontos javítása	75 krajcár.
„ ébresztő	65 „
„ zsebóra rugó betevés	55 „
„ zsebóra fedél felrugó	45 „
„ üveg bármily vastag	15 „
„ mutató	12 „
„ kulcs	4 „

Az általam javításra elvállalt óráért (törésen kívül) jótállok, hogy t. megbízóznak avval 3 évig baja nem lesz. — Kérem csak egyszer megkísérteni és meglesz győződve.

Szives bizalmát kéri

FISCHER M. mű-órás.

Honi gyártmány!

ZIKMUND és TÁRSA

Honi gyártmány!

UJVIDÉKI GÉPGYÁRA ÉS VASÖNTÖDÉJE

ajánlja saját gyártmányu és legjobb szerkezetű:

„Hercules“ szőlő sajtolóit.

Kukorica darálóit.

Trieurjeit.

Drill vetőgépeit.

Kukorica morzsolóit.

Járgányait.

„Duna“ lánckutait.

Szezska vágóit.

Vasekéit.

Benzin- és gázmotorok.

Szállít teljes téglagyári- és malom berendezéseket.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Képviselőket keresünk.

Nyomatott Hirschenhauser Benó könyvnyomdájában Ujvidéken.

